

EL LLENGUATGE

*El doncs
consecutiu*

Un mot com ara *doncs* —que és una conjunció de conseqüència—, expressa el lligam lògic que hi ha entre dues oracions però no té la capacitat per a enllaçar-les sintàcticament. Per això Fabra deia d'aquest terme —i d'altres com és ara *tanmateix*, però, *amb tot*, *per això*, etc. —que era un adverbi conjuncional. Tal com deïem ahir, les dues oracions entre les quals *doncs* estableix un lligam lògic han d'ésser, per tant, independents, volem dir, separades per signes de puntuació major, o bé enllaçades per d'altres termes gramaticals als quals reconeixem aquesta capacitat. En l'exemple que esmentàvem, *Saben l'afecte que els té. Doncs, no deixen d'esperar-lo cada matí*, és precisament la puntuació el que indica que *doncs* hi és usat amb valor consecutiu, que és el que realment posseeix aquest mot, tal com demostra clarament la possibilitat de la seva substitució per d'altres termes consecutius, com és ara *per tant* o *per consegüent*.

Aquests termes gramaticals a què ens referim i que diem que poden enllaçar dues oracions entre les quals *doncs* estableix un lligam lògic són, és clar, algunes conjuncions de coordinació i els pronoms relatius. La més usual, naturalment, és la copulativa *i*: *Sabia que tenia molts diners i em va semblar, doncs, que no li vindria d'aquí*. També és possible l'ús de *doncs* en oracions enllaçades per la copulativa *ni*: *No fa cas dels consells de ningú ni, doncs, dels d'una persona com ell*. Més rarament, per un terme disjuntiu: *Cal demanar permís o bé, doncs, exposar-se a tenir complicacions*. Pel que fa als termes relatius, com que, deixant de banda la seva funció de substitució, no fan sinó enllaçar

dues oracions sense introduir-hi cap noció especial, permeten molt sovint la inclusió d'un terme consecutiu (*doncs* o els seus equivalents): *Posseïm ara nous elements de judici, els quals, doncs, caldrà de tenir en compte en el futur. Ja han dictat la sentència definitiva, amb què, doncs, no ens resta cap esperança*.

Del que acabem d'exposar, en podem concloure que l'evitació del *doncs* causal —un dels fenòmens més sorprenents de la nostra vida lingüística; com diu J. Solà — s'ha d'aconseguir no sols considerant el sentit —causal o consecutiu— de l'oració, sinó també recordant la seva incapacitat per a fer de terme d'enllaç amb l'oració anterior, funció que inevitablement se li encomana si s'usa amb valor causal.